

1968

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

82 M. 13 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1968 M. LIEPOS (JULY) 19 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 C.

TRECIOJI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ CHICAGOJE LIEPOS 7 D.

Vytauto Zalatoriaus nuotrauka

AMERIKOS LIETUVIAI ŠOKO CHICAGOJE

EDVARDAS SULAĖTIS

Nedažnai atsitinka, kuomet lietuviams išėivijoje pasiseka sutraukti į vieną vietą 12 tūkst. žmonių. Bet tai pasisekė liepos 7 d., kuomet į III-ją JAV ir Kanados liet. tautinių šokių šventę Tarptautiniame Amfiteatre sugužėjo daugiau kaip 10 tūkst. publikos ir apie 1500 šokėjų. Tai buvo graži lietuviško gajumo demonstracija. Tai pažymys, jog Ameri-

kos lietuviai dar nėra visiškai abejingi lietuviškam reikalui.

Tautinių šokių šokėjų pasirodymu baigta kelias dienas užtrukusi programa, prasidėjusi penktadienio vakare Jaunimo Centre įvykusių Aldonos Eretaitės, Leono Barausko ir Uragvajaus liet. šokėjų pasirodymu. Šeštadienio vakare programa buvo tęsiama tolokame Chicagos užmiestyje -- Arlington Parko arklų lenktynių pastato didžiulėje salėje į kur sugu-

zejo net 2 tūkst. tautiečių. Tris iš eilės dienas chicagočiai ar iš kitur atvykę svečiai neturėjo progas nuobodžiauti.

ALDONOS ERETAITĖS PASIRODYMAS

Daug susidomėjimo kelė Aldona Eretaitė, kurios pakako vardo, pritraukti pilną salę jaunimo centre. Ji čia pasirodė lietuvių poetų kūrinių pristatymu, pradėdant

Donelaičiu. Pirmasis jos gabalas (Donelaičio kūryba) buvo gal kiek perilgas ir klausytojus vargino, ypatin-gai, kuomet perpildytoje salėje buvo labai tvanku. Gerai, kad oras pasitaikė netaip karštas: kas gi būtų dėjęsi priešingu atveju? Eretaitė, kuri vaidina Kielio teatre Vokietijoje, pasirodė, gerai moka vartoti žodį, nors jos lietuviška tarsena nevisada tiksliai, ypatin-gai kirčiavime. Be abejo, jai būtų geriausiai sekęsi perduoti dra-

mų ištraukas, įmiešiant vaidybos. Šį kartą ji skaitė sėdėdama, tad jos rolė buvo sunki, net persunki. Gaila, jog ji pasirinktą riešutą nelabai galėjo perkąsti.

Dar sunkiau sekėsi Leonui Barauskui, kuris, kaip atrodė, tam vakarui visai nesiruošė. Todėl pradėjus deklamuoti K. Bradūno kūrybą, po vieno sakinio jis užsikirto ir deklamavimą nutraukė. Tada

Tęsiama 3 psl.

III Tautinių šokių šventėje Chicagoje liepos 7 d. Iš kairės - mecenatė M. Rudienė, Illinois gubernatorių Shapiro ir Lietuvos atstovas J. Kafecas.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Trumpai iš visur

Marytė Tubelytė-Kuhlmann iki šiol gyvenusi Portland, Oregon, išvyksta į Formozą. Jos vyras Kurt Kuhlmann, vokiečių iš Augsburga, Industrial Air Products, Inc. viceprezidentas, šios įstaigos perkeltas vadovauti naujam skyriui, kuris įsteigtas Formozos saloje.

Kuhlmanno vadovybėje Industrial Air Products savo skyrius yra įsteigusi Alaskoje, Singapure, Tailande, Laos, Kambodijoje ir kt.

M. Tubelytė, buv. Lietuvos min. pirmininko ir Jadvygos Tubelienės dukrė, gyvendama Portlande buvo Lietuvos bendruomenės pirmininkė, padėjo įrengti vadinaimą "Lithuanian Shrine". Jai išvykstant iš Portland, Bendruomenės skyrius surengė išleis-tuves, kuriose dalyvavo ir jos motina, atvykusi iš Floridos.

Tubelienė savo kalboje susirinkusiems lietuviams daug pasakojo iš Lietuvos praeities, kuriantis nepriklausomai valstybei.

* GYVATARO SOKEJAI iš Hamilton, Kanados, liepos 31 išvyksta į Prancūzijos tarptautinį šokių festivalą. Jie atstovaus Kanadą, bet lėšų savo kelionei prašo iš lietuvių, nes Kanados vyriausybė finansinės paramos neduoda. Prancūzijoje šokėjai bus išlaikomi Tarptautinio festivalo komiteto.

Lietuviai prašomi aukas siųsti K. Baronui, 1424 King St., E., Hamilton, Ont, Canada.

* Vaclovas Dukštas Chicagoje, šiomis dienomis perėmė Gintaro restoraną, 2151 W. Cermac Rd. Jis yra patyręs gerų valgių gamintojas. Jo restorane bus galima pavai gyti skanių lietuviškų ir amerikoniškų valgių.

* Jurgis Gliudą, Jr., rašytojo Jurgio ir Onos Gliudžių sūnus, šį pavasarį baigė Los Angeles Loyolos Universitetą, gaudamas teislių daktaro laipsnį. Jaunasis teisininkas planuoja netrukus Los Angeles mieste atidaryti savo raštinę.

* Argentinos Liet. Balsas praneša, kad Pietų Amerikos lietuvių kongresų istorija - "Lietuviai Argentinoje" jau baigiama ruošti spaudai. Šio leidinio bendradarbių tarpe suminėti: Z. Juknevičius, J. Stankevičius, K. Norkus, Z. Vanagaitė, S. Babronis, A. Steigvila, O. Kairelienė, L. Ryselis. Leidėjai - J. Brizgys ir J. Papečkys.

* Šiauliuose 10 hektarų plote statomos televizorių dirbtuvės, kurios pagamins per metus po pusę milijono unifikuotų televizorių "Taurus" su papildintu ekranu.

* Stasys Marcinkevičius, Alytaus miesto parko sodininkas, prieš 8 metus pradėjęs miesto parką tvarkyti, rado vieną rūšį paprastų rožių. Dabar jau, tarp keturiasdešimties rūšių, įvedė ir rečiausią -- juodąją rožę.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virgijai 8-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

Colonial FOODS

109-18 JAMAICA AVE.
RICHMOND HILL, N.Y.
Telefonas - 441-1070

LIETUVIŠKI
KOLDŪNAI, SŪRIS,
GRYBAI, DEŠROS,
IMPORTUOTI VALGIAI
ALUS IR VISOKIE
GARDUMYNAI.

Kviečiame apsilankyti.

STEBĖTOJO PASTABOS

Trečiojoje šokių šventėje Chicagoje šokėjai parodė 18 liaudies šokių. Kai kompozitorius Mikas Petrauskas 1906 metais mokė vilniečius inteligentus "tautiškai" pašokti, jis turėjo du liaudies šokius: Sejau rūtą ir Žilvitėlį, kuriuos vėliau atvežė ir Amerikos lietuvių jaunimui.

Vilniuje kelis mėnesius pabuvojo Kansas u-to istorijos profesorius Karl Frederick Von Loewe su žmona, parinkti medžiagos angli kalba leidiniui apie 1529 metų Lietuvos Statutą. Jam taip daryti patarė geras senovės Lietuvos žinovas, to paties u-to profesorius O. P. Backus III, autorius veikalo Motives of West Russian Nobles ir Deserting Lithuania for Moscow, 1377-1514, ir kitų istorinių raštų apie senoves Lietuvą. Profesorius Von Loewe padėjo vilniečiams prof. J. Jurginis ir Šidlauskas, išvykdamas, svečias mokslininkas pareiškė: "We consider Vilnius our second 'home town' -- taip patiko lietuviškas vaišingumas.

New York Times korespondentas Maskvoje praneša, kad didrusiai vėl sustiprinę kovą prieš "buržuazinius nacionalistus", galvą ypač pakėlusius Uzbekistane ir Moldavijoje.

Washington'e einas US News and World Report rašo:

"Didrusiai sudaro apie pusę Sovietijos gyventojų, bet kitos pusės šimtui tautybių draudžia naudotis tautinėmis teisėmis. Jei tautinėse Ukrainos, Latvijos ir Uzbekistano respublikose panorima gyventi savitai, didrusiai apšaukia išdavyste."

Aną dieną McGraw-Hill leidykla išleido The Chornovil Papers, kur ukrainas komunistas iškelia ir pasmerkia savo "draugų" didrusių nedraugišką elgesį Ukrainoje, primindamas atvejus Latvijoje ir Lietuvoje. Autorius pasodintas penkiems metams, bet jo laišakai didrusiškoms partijoms viršūnėms buvo išsmugeliuoti į Vakarus ir išversti vokiškai ir angliškai. Kažin, ar didrusiai girdėjo "aironies "Neužtvenksi upės begimo?"

Muša būbnai,
Maršuoja avinai,
Kurie savo odą
Būbnams dirbti atiduoda.

Kanados Montrealo lietuvių seimelis, matyti, atmeta į šalį visus veiksmų prašymus nesantys su Lietuvos lietuviams, nes spaudoje paskelbė:

"Mus aplankę menininkai iš Lietuvos labai gražiai parodė mūsų visos tautos aukštą kultūrinį subrendimą ir įtikino, kad Lietuva dar gyva. Mus visus jungia lietuvių prigimtis, lietuviškas žodis ir dega širdyse laisva Lietuva. Tai mus visus jungia ir mūsų tautos negali padalinti."

Santykių klausimu veiksniškai, atrodo, nuygvens; "Nieko nenuveikė, nieko nepasiekė, ir mirė su verdančiu idealu širdyje."

Matyti, ir katalikų ateitininkų federacijos taryba pajuto mūsų spaudoje slėgiantią cenzūrą, nes posedyje Chicagoje rezoliucijoje sako: "Jaunų ir senų skirtumams šalinti, siūlome sudaryti geresnes sąlygas atviram aktualių klausimų išdiskutavimui ir kūrybines minties bei iniciatyvos vertinimui."

Viena geriausių sąlygų yra padėti Vienybei finansinai stiprėti ir toliau kovoti už laisvą lietuvišką žodį Amerikos lietuviams.

Tęsiama II psl.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAS

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut St.
Philadelphia

VIENYBĖ, 1968 m. liepos 19 d.

Amerikos lietuviai šoko...

Atkelta iš 1 psl.

do nemalonus pauzų, griebsi už Mačernio Šeštosios Vizijos. Jo deklamavimas nebuvo deklamavimu, bet paprastu žodžių išsakymu.

Vakaro programos pabaigai išėjo Uragvajaus lietuvių šokėjų grupė -- pirmoji Chicagoje iš tolimesnio krašto. Ji čia parodė, jog mūsų tautinius šokius galima šokti ne taip kaip mūsų tėvai šoko; ji davė naujų interpretacijų ir sugėdino kai kuriuos Amerikos šokėjus, kurie be senoviškų lenciūgėlių bei kepurinių, daugiau nieko nežino. Prieš šią programą buvo apeigos prie Laisvės kovų paminklo. Čia uždegtas aukuras, padėtas vainikas, išklaudyta kalbų.

Pagrindinį žodį tarė KanaDOS LB pirm. A. Rinkūnas, kuris pažymėjo, kad žuvusių už Lietuvos laisvę paminklas primena kritusius kovoje ir tuo sudariusius sąlygas tautai toliau gyventi. Priminęs, jog žūti bei aukotis galima ne vien tik kovos lauke. Jis pabrėžė:

"Šių dienų pasaulyje laisvės kova vedama ir kituose

frontuose -- politiniuose ir kultūriniuose. Tautos, kurios nepasirodo pakankamai stiprios kultūroje, nebegali toliau naudotis ir ta laisve, kuri iškovojama ginklu".

**ŠOK GĖRĖS,
ŠOK NEGĖRĖS...**

Tautinių šokių šventės išvakarėse, buvo balius, kuriame sugebėjimus šokių srityje galėjo išmėginti ne tik suvažiavę šokėjai, bet ir šiaip marga publika. Kad būtų smagiau šokti, tai ir buvo galima ir gerai pasivašinti. Kai kurie jaunieji gal per daug nusivašino... Gerai, kad laiku juos vyresnieji sudraudė.

Čia buvo atlikta dalis kalbų, taip kad pačios šventės metu šį kartą jų buvo gero, kai mažiau negu ankstesniais kartais. Bet vistiek ateityje dar reiktų stengtis galimai didesniam kalbėtojų skaičiui leisti išsikalbėti balius ar kokio nors kito parengimo metu, taip kad jie nedrumsėtų šventės rimties.

Čia kalbėjo Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, Uragvajaus kon-

sulas Chicagoje Felksas Stungevičius ir kt. Stungevičiui ypatingai buvo malonu matyti šokėjus iš jo atstovaujamo krašto. Beje, Uragvajaus lietuvių šokėjai dieną po šventės (liepos 8 d.) vizitavo Chicagos miesto burmistrą Richard Daley ir jam perdavė Montivedeo miesto burmistro siūstą dovaną su laišku).

SVEČIAI ŠVENTĖJE

Didesnėmis progomis lietuvių tarpe vieši svečiai. Šį kartą buvo labai laukiami viceprezidento ir dabartinio rimto kandidato JAV prezidentus Nixono. Tačiau, galima, jog nežiūrint labai jam reikalingos reklamos, pats jis neatvyko o pasiuntė dvi savo dukras su vienos jų sužadėtinu (buv. JAV prezidento Eisenhowerio anūku). Jos čia nunešė visus laurus, net keli amerikiečių laikraščiai tautinių šokių nepastebėjo, o tik pamatė tuos jaunuolius. Nematė, kad dalyvavo ir Illinois naujasis gubernatorius S. Shapiro, kuris stengis laimėti šį postą lapkričio mėn. rinkimuose (dabar jis paskirtas vietoje pasitraukusio Otto Kerner). Gal lietuviams yra idomus faktas, jog jo kilme pareina iš Estijos, o jos žmonos tėvai yra kilę iš Lietuvos.

Atidaryme taip pat kalbėjo ir Lietuvos atstovas iš Washingtono J. Kajeckas. Buvo ir daugiau kalbėtojų, jų tarpe ir šventės rengimo komiteto pirm. dr. Leonas Kriauciūnas. Programą pravedė akt. Aldona Eretaitė.

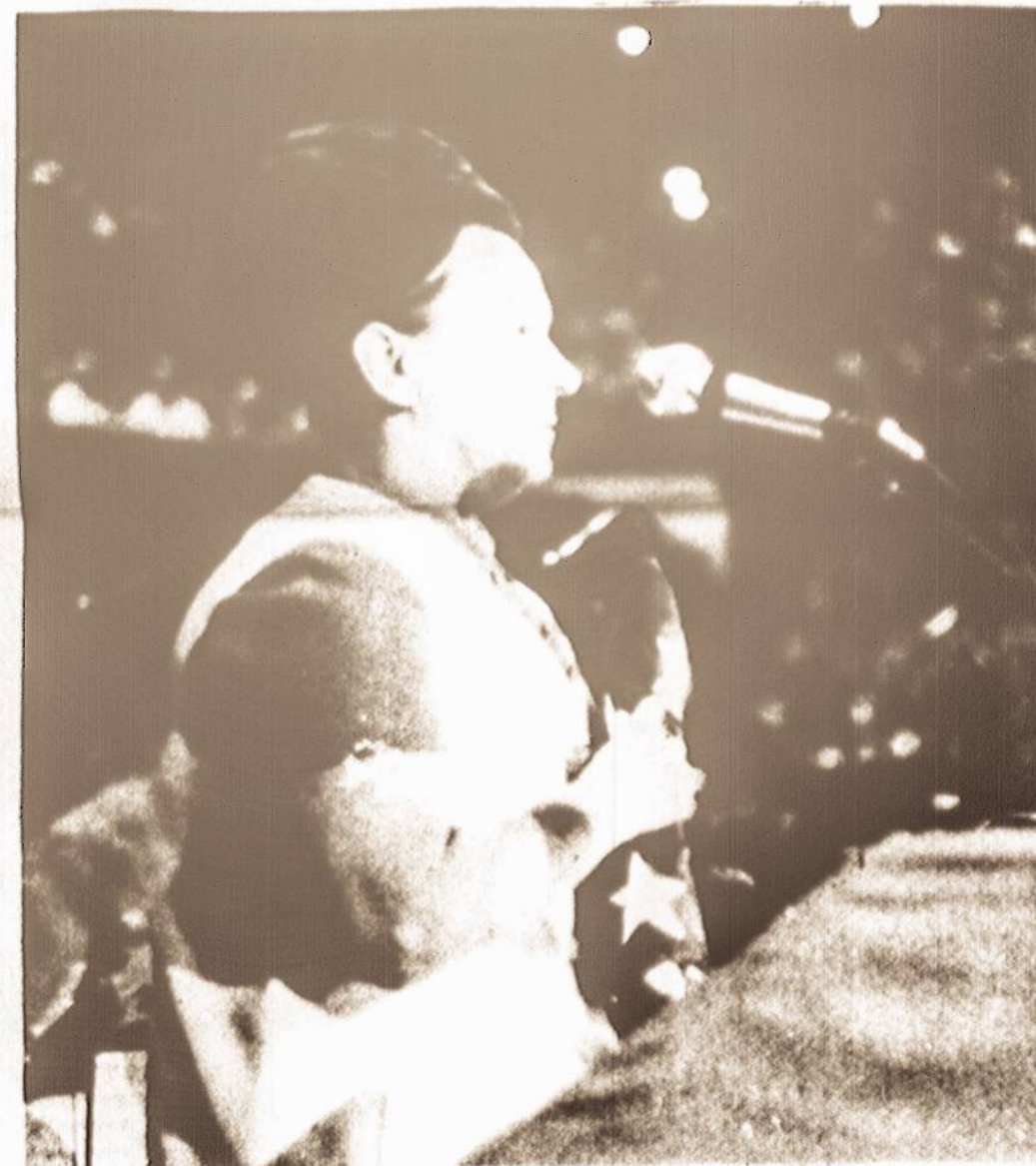
MARŠAI IR ŠOKIAI

Kaip jau įprasta, prieš šokius reikia maršų, nors ir kareivių žygiuotojų nebuvo. Šį kartą šventė buvo ne tik pradėta, bet ir baigta maršu. Grojant simfoniniam orkestrui (jis grojo ir šokiams), šokėjai į salę įzygiavo aidint Br. Budriūno maršogarsams, o programos pabaigoje išėjo palydinti Broniaus Jonušo maršui. Programoje šoko ne tik didesnieji, bet ir moksleiviai, kurių pasirodymas kam kam geriau patiko už didžiųjų šokius. Viso buvo sušokta 18 šokių, kurių dalis buvo palydėti ne tik simfoninio orkestro, bet ir moterų choro bei sol. A. Brazlio. Tas buvo geras programos palydinimas, o taip pat ir ausiai malonu klausyti. Gal tik simfoninio orkestro palyda nelabai derinosi su tautinių šokių dvasia: gal buvo verta paieškoti kokio nors tautinių instrumentų ansamblio?

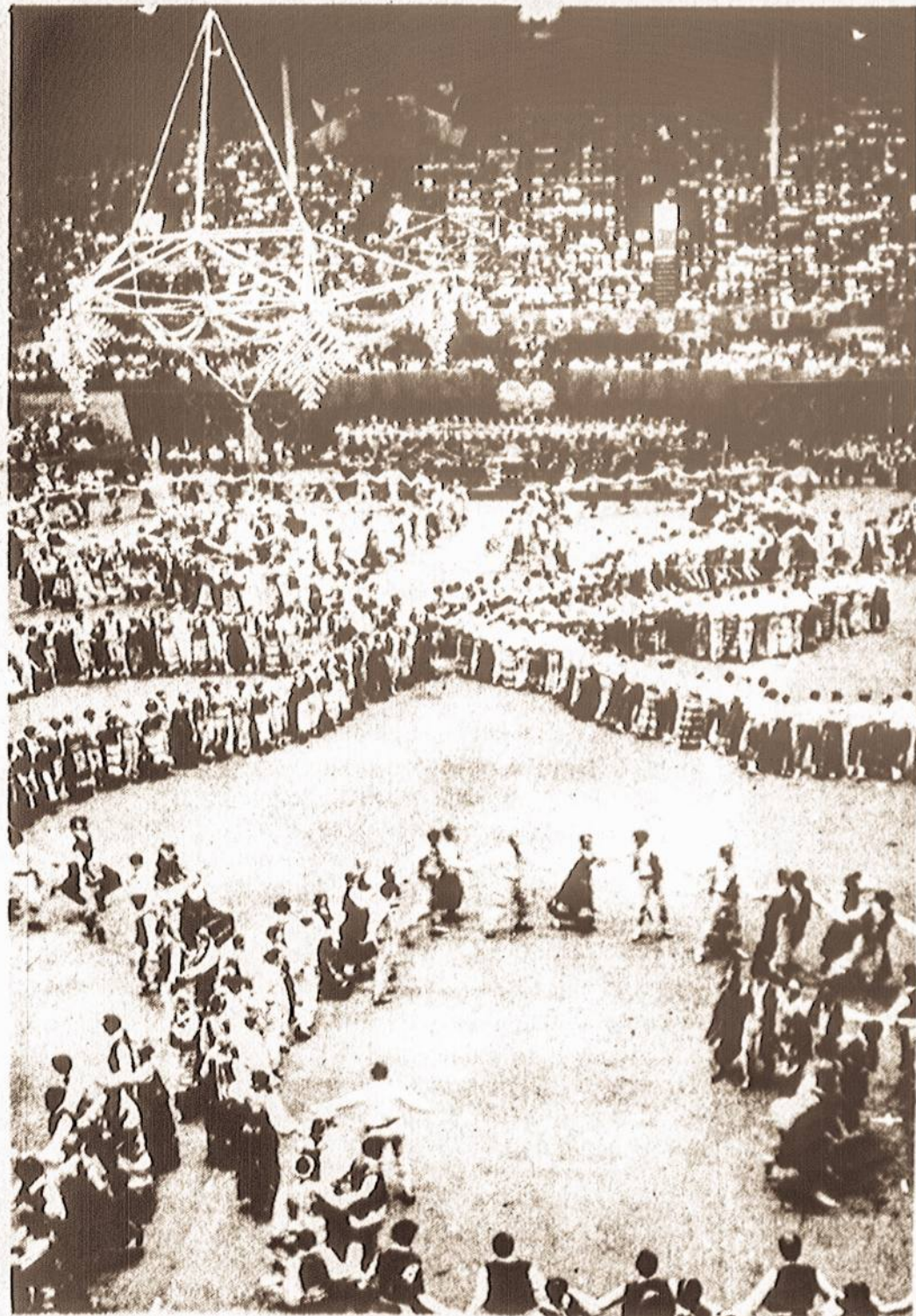

Deklamuoja aktorė Aldona Eretaitė.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Tautinių šokių šventėje Chicagoje kalba M. Rudienė.

Tautinių šokių šventėje liepos 7 d.

V. Zalatoriaus nuotrauka

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5 - 2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5 - 2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDEDLI PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis. **KREIPKITĖS** į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę **SAVO VARDU** siūsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: **E. ir V. ŽUKAUSKAI**

Šį kartą nebuvo tokio didelio publikos judėjimo programos metu, kas pasitaikydavo ankstesniais kartais. Gal todėl, jog kalbos jos neišblaskė, programa buvo įdomesnė, na ir karščiau nevargino ir netraukė tiek į barą...

Programos pabaigoje prabilo JAV LB Tarybos pirm. J. Kapocius ir šventės programos vadovė J. Matulaitienė, kuri gavo gėlių puokštę. Galingai nuskambėjo ir Lietuvos himnas.

ŠVENTES LEIDINYS

Šokių šventei išleistas didoko formato, 112 puslapių leidinys su gausybe nuotraukų ir aprašymų apie tautinių šokių grupes, na ir nemaža sveikinimų. Leidinį puošia gražūs dail. Teleforo Valiaus viršelis.

Leidinyje, šalia kitų, įdėtas ir PLB valdybos pirm. Juozo Bachuno žodis, kuriame jis uzakcentuoja bendro darbo svarbą: "Jeigu būtume išsisklaidę ir po nedideles atskiras

draugijas išsidalinę, mes tokio stambaus masto lietuviškų sąskrydžių ir meninių švenčių nepajėgume suruošti. Bet kai suburiame jėgas į krūvą, kai susitelkiame į lietuvišką tikrą bendruomenę, galime šį tą daugiau ir reikšmingiau padaryti. Linkėčiau, kad tai būtų dar viena pamoka ir priminimas visuose mūsų lietuviško gyvenimo politiniuose, visuomeniniuose ir kultūriniuose žygiuose".

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Salaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Istorijoj įvyksta teisybių ir neteisybių. Kai kurios tautos, pavyzdžiui, lietuviai, rodos, patiria daugiau neteisybių negu teisybių. Be to, kas vieniems teisybė, kitiems neteisybė. Geras pavyzdys Vilnius. Kad jis priklauso lietuviams — ir vieh lietuviams — yra kieta kaip uola — teisybė visiems lietuviams. Kad jis lenkų kultūros stipriai paveiktas ir todėl priklauso Lenkijai yra kieta teisybė milžiniškai lenkų daugumai ir sulenkėjusiems lietuviams. Todėl iš istorijos sunku matematiškai išvesti, kad — du ir du yra keturi — teisybę. Kas vieniems keturi, kitiems penki, daugiau ar mažiau.

Bet istorijoj galima pastebėti it iš sėklos atsiradimą, ūgi, išbujojimą ir sunykimą. Nepriklausomą Lietuvos valstybę sukūrė atsiradusi ir gaivališka išsiplėtojusi tautinė sąmonė, kuri vykusiai pasinaudojo Europos sugriuvimu pirmojo pasaulinio karo metu. Antrame Europos sugriuvime vienas kaimynas išliko atkūtes ir vėl pasisavino Lietuvą, tiesa, palikdamas jai pirmuoju sugriuvimu laimėtą respublikos vardą, prie kurio prijungė ir lenkų (bei gudų!) besisavinamą Vilnių.

Daug galvotojų, jų tarpe ir Marksą paveikęs vokiečių filosofas Hegelis, svarstydamas istorijos filosofiją, tik tas tautas skaitė vertas imti dėmesin, kurios sukūrė valstybes. Šiuo atžvilgiu lietuviai laimingesni negu ukrainai, arba latviai ir estai, neturėję senovės Latvijos ir Estijos, kaip lietuviai Lietuvos. Hegelis, tačiau, valstybę rodos plačiau suprato, negu politinį vienetą. Jis sąvokon jungė tautos darbų visumą: kalbą, dvasią, kultūrą, meną, dainas ir pasakas, literatūrą. Taip galvojant, Lietuvos valstybė nėra buvusi vien nepriklausoma Lietuva, arba dabartinė sovietinė respublika, bet viso lietuviškojo pasaulio visuma (bendruomenė). Kur tik gyvena sąmoningas lietuvis ir dirba bet kokį tautinės kultūros darbą ten Lietuvos valstybės riba, ten gyvena jos pilietis.

Minint Nepriklausomos Lietuvos 50 metų paskelbimo sukaktį, verta prisiminti, ką kitataučiai stebėtojai yra apie ją rašę. Harvardo u-to leidyklos 1959 metais išleista prof. Stanley F. Page knyga The Formation of the Baltic States recenzuodamas, velionis prof. A. Tarulis rašė: "Autoriaus išvados mūsų nedžiugina. Jo nuomone, Baltijos valstybių nepriklausomybė atsirado tik labai palankių sąlygų dėka, kuomet po pirmojo pasaulinio karo rytų Europos dalyje susidarė politinė tuštuma (dėl didžiųjų kaimynų susilpimo), Praeitis rodo, kad strateginiu atžvilgiu svarbią geografinę vietą užimdami, Baltijos kraštai negali būti nepriklausomi, kuomet jų gretimi didieji kaimynai yra sveiki ir drėti." Prof. Page savo veikalą apibūdina: A Study of the Effects of Great Power Politics upon the Emergence of Lithuania, Latvia and Estonia.

Knygą recenzuodamas, London Times literatūros priedas pasakojo: "Pirmajam pasauliniam ka-

Tęsiama 5 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Lietuvoje pritrūko.....

Kas seka vlikinės Eltos pranešimus apie dabartinės Lietuvos gyvenimą, nuolat sužini, kad lietuvius tėvynėje slegia nepritekliai: pritrūksta krautuvėse adatu, batams šniūrelėly, traktoriams moterkių ir t. t. Esą Lietuvoje grūva statomi namai, viduryje arimo sustoja traktoriai, kur pamiškėje su keleiviais sustoja autobusas numsmukus ratui, siuvamų drabužių sagos paprastai būna didesnės už kilpas užsisęgti ir t. t.

Iš tikrųjų yra taip, kad visokių nepriteklių Lietuvoje pasitaiko. Tik dėl tų nepriteklių niekas nėra skandytis, o dirba, kad nepriteklių būtų kuo mažiau. Lyginant su kapitalistine, tarybinė santvarka turi kai kurių pirmenybių, bet turi ir galybes minusų. Vlikinės Eltos pranešimai yra nevertingi, nes jie praneša tik apie nepriteklių, išėvijos lietuvius klaidina vienašališku Lietuvos gyvenimo vaizdu. Nėra lietuvių tautos draugas tas, kas guodžia širdį tautos nelaimėmis bei nepritekliais (nesvarbu, tikrais ar išgalvotais nepritekliais). Vlikinė Elta atsiknojo nuo lietuvių tautos, už tai ji nemoka nei su tauta džiaugtis, nei liūdėti. Ji dėsto pažūras, kuriomis ir pati netiki (tragiška, kai Eltos darbuotojas privačiai pats juokiasi iš Eltos).

Neseniai LTSR žemės ūkio ministras M. Grigaliūnas pareiškė: "Dabar, galima sakyti, mes jau neturime ekonomiškai silpnų ūkių". Gi dar prieš kelerius metus ekonomiškai neišsiverčiančių ūkių buvo kiekviename rajone. Reiškia, Lietuvoje kažkas smarkiai pasikeitė, kažkas padirbėjo. Ar komunistai mums išėvijoję patinka ar ne — kitas dalykas, bet Lietuvoje ekonominė būklė nuolat gerėja. Lietuvių gyvenimo gerėjimu džiaugiuos ir tuo būdu išreiškiu savo meilę tėvyni.

-- Dar prieš trejus-kerverius metus mes rajone kritikuodavome tuos ūkius, kurie gaudavo 6 -- 7 centnerių grūdų derlių. Dabar jei ūkis gauna tik 14-15 centnerių, jau žiūrime, kodėl taip atsitiko, -- pareiškia Raseinių "Aušros" kolūkio pirmininkas V. Valincius. Vadina, čia vyksta reikšmingų pasikeitimų. Kas jų pasikeitimų "nepastebė" arba kas ir pastebėjęs nepasidaro lo-giškių išvadų tas po kurio laiko pasijus tik dar labiau nuo Lietuvos gyvenimo nutolęs, naujo žmogaus nepažįstas ir nesuprantas.

Lietuviai išėviai didžiūmoje prigijeno savo tėvyni labai pavojingos būklės: jie tiek nuo tautos nutolo, kad, nutrūkus senų atsiminimų siūlams, juos jau nieks neris prie jems visai svetimo ir nesuprantamo krašto -- Lietuvos.

Kuriuo galu?

VI. Ramojus Drauge rašo apie kun. F. Gurecką, kuris Lietuvoje redagavo nedidelį, katalkišką laikraštuką "Žemalčių Prieteli". Sako, Lietuvos laikraščiai priverstinai turėjo spausdinti Eltos biuletinius, kurių tiek susidarydavo, kad užimdavo visą laikraštį. Už nespausdinimą grėsė 500 litų bauda.

VI. Ramojus žinios reikalingos patikslinimo. Ne Eltos žinios vargindavo mažus laikraščius Lietuvoje, bet VDV, kuri oficialiai vadinosi Visuomeninio Darbo Vadyba, o neoficialiai turėjo paniekos vardą, nes ji pagrįstai buvo nemėgiama. Mat, valdžios pinigais išlaikomoji įstaigoji buvo gausu bendradarbių, kurie galėo užsidirbti lengvo pinigėlio ne Eltos žinias perrašinėdami, o rašydami straipsnius tautinio auklėjimo temomis. Tikrumoje čia buvo gaminama patriotinė makulatūra, kuri vargino laikraščius, o jos skaityti niekas ir nemėgo. Kai vėliau reikėjo tiems tautos auklėtojams įrodyti okupantų akivaizdoje tautinę ištikimybę and savų kailių, tai pasirodė, kad jų tautinės kvalifikacijos nebuvo aukštesnės už eilinio lietuvio, palyginti ne tik uždarbiauti iš tėvynės sąjūtos, bet ir tėvyni aukotis.

Sako, kartą valstybės teatre pertraukos metu kažkas supažindino Valstybės Prezidentą Antaną Smetoną su padėtimi, kad VDV medžiagos laikraštukai nepajėgia spausdinti. Prezidentas dėl VDV paklausė:

-- Kuriuo galu jie galvoja?

Paklausimas buvo labai tikslingas. Jis tikslingas ir dabar visiems, kas tik, beatstovaudamas tautinį idealizmą, pavirsta biurokratu.

I.

Šių metų liepos 7 d. Chicagoje didžiuliam amfiteatre buvo trečioji išėvių tautinių šokių šventė, bendrai imant, didingesnė už dvi pirmąsias. Amfiteatras didžiulis, lietuvių jį renkasi ne pirmą kartą, bet pirmą kartą jo aikštė šokiams buvo per maža, turėjo būti bent dvigubai didesnė. Žiūrovams čia esama apie dvylika tūkstančių vietų, bet daug kam teko grįžti nuo kassos langelio, nes vietų pritrūko. Ne tik iš JAV ir Kanados, bet ir iš tolimų kraštų privažlavo jaunimo, gražios išvaizdos, pulkiai pasirengusių. Simfoninis orkestras grojo šiai šventei specialiai sukomponuotus maršus, šios šventės proga instrumentuotus tautinius šokus. Dalyvavo svečių iš Eisenhowerio ir Niksono šeimų, Illinois gubernatorių ir daug kitų žymių svečių. Gražiai išleista programos knyga, kurioje atrodome sąrašą šventės reikalams aukojusių ne tik šimtinėmis, bet ir tūkstantinėmis. Buvo kam ir dirbti.

Prie įėjimų buvo siūloma visokių prekių: spaudos leidinių, medalių, ženklukų. Vieni vyrukai pardavinėjo sagas su ryškliomis mūsų vėlavos spalvomis, ant kurių stambiomis raidėmis buvo įrašyta: Lithuanian Power. Ši saga labai tiksliai išreiškė, kas buvo ši šventė iš tikrųjų. Tai buvo Lietuviškoji Jėga. Ta jėga buvo didelė ir imponuojanti.

II.

Kaip paprastai, tokių didingų pastrodyimų proga atsitinka ir juokingų nuotrupų.

Tautinių šokių šventės rengėjai buvo karo stovy su LB Centro Valdyba. Tvarkos palaikyti ėmėsi Juozas Kapočius iš Bostono. Už tai kaip geriausia tarp lietuvių šiais metais jūmorą apturėjome laikraščiuose -- LB Centro Valdybos nuotrauką su parašu, kad ji yra tautinių šokių šventės nusipelnusi rengėja. Ta tema rašė ir kai kurie rimti Draugo juokdariai. Tikrieji tautinių šokių šventės darbuotojai ir organizatoriai buvo dr. Kriaučellūnas ir jo komitetas su gausybe padėjėjų. Antrosios, buvusios prieš penkmetį, tautinių šokių šventės organizatorius buvo dabartinis LB Centro Valdybos pirm. Nainys. Kaip sėdu vyrail, Nainys ir Kriaučellūnas, vienas apie kitą besakytų, juodu abudu, vienas antrojo kitas trečiojo šventė, negincyjamai nusipelnė būti tarp lietuvių nepamirštamais.

Kitas jūmoros kšnis buvo pačios šventės pabaigoje. Šventė turėjo būti baigta ligi šeštos valandos vakaro, nes orkestras tą valandą turėjo išėiti, ir jo buvimo nebuvo galima pratęsti jokiais antvalandiniais mokėjimais. Šešta valanda jau artėja, o orkestro dar reikia dviem labai vertingiems kūriniams pagroti: Lietuvos himnui ir Br. Jonušo šiai šventei specialiai sukomponuotam maršui. Taigi, artėja šešta valanda, o tūlas LB vadų išėina pasakytį niekam nereikalingos atsisveikinimo prakalbos. Kalba žmogus ir nekalba, o kai kurie muzikantai jau pakuoja si dūdas ir tyliai spūdina durų link. Momentą nutaikius, publika taip ploja, kad kalbėtojas turėtų jau baigti. Deja, kalbėtojas pasidarė kitokią išvadą: jei ploja, tai patinka, vyre. kalbėk daugiau, Na, ir prasidėjo maratonas, kuo labiau ploja, tuo ilgiau kalba. Bet po šių linksmybių dar užteko orkestro ilkučių padoriai pagroti viską, kas buvo reikalinga.

Man asmeniškai nepatiko Chicagoje tam tikros grupės nevykęs jau ne pirmą kartą paprotys didžiųjų švenčių reikale remtis tik kai kuriais tai grupei artimais laikraščiais. Mūsų šiekis Vienybės laikraštis turi pagrindo skųstis neteisinga diskriminacija.

III.

Tiesa, būčiau pamiršęs apie šokus, vis per tuos pašalinius reikalus. Nors niekas neužsiminė, bet šokių repertuaras daugiau ar mažiau buvo nurašinėtas iš dabartinių Vilniaus leidinių. Tai nėra bloga, kad jaučiasi išėvių ir tėvynėje pasilikusiuju dvasinė giminytė, tik išėvijos šokių kūrėjų įnašas čia galėjo būti ir didesnis.

Šokėjų buvo per daug, ir jie repertuarą buvo gerai paruošę. Mūsų jaunimas nėra nusistatęs netausti. Reikia tik jaunimo širdims tinkamo ne vien šokių, bet ir gyvenimo repertuaro. O kad ši šokių šventė dar, toll

Tęsiama 5 psl.

Militantizmas paralyžuoja sąžinę

B. Maceika, Draugo žodžiais tariant, "stipriai pakedeno" kun. dr. F. Juzevičių net dviejose Naujienų antrosiose dalyse. Jo straipsnis vadinasi "Bendradarbiavimo analizė", bet jo "kedenimas" terodo žemą kultūrinės moralės lygį.

Kai vyskupo potvarkiu vienoje katalikų bažnyčioje Dearborn, Mich, kunigas sakė pamokslą, kad Dievo akyse visos rasės lygios, kad nekrikščioniška negrų salintis, jų nekęsti, juos niekinti, tai daug iš pamokslo klausytojų šaipėsi, kosėjo ir pagaliau vienas militantas sušuko: "Father, go to hell"!

Visas B. Maceikos straipsnis galima kondensuoti į tą patį šūki - "Father, go to hell".

F. Juzevičiaus str., prie kurio B. M. įsirežęs kimba, paskelbtas šių metų Metmenyse (15 nr.) ir vadinasi "Idealizmas ir realizmas lietuvių gyvenime". Vedamoji str. idėja yra taika ir tautinė vienybė, o tatau kaip tik ir yra karčiausia piliulė, kuri verčia militantus rėkti "Father, go to hell"!

Visų pirma B. M. neskiria bendravimo nuo bendradarbiavimo. Kun. F. Juzevičius kalba apie bendravimą, o B. M. apie bendradarbiavimą, todėl daugeliu atžvilgių "kedenas" ne į temą. Ne "bendravimo" ar "bendradarbiavimo" noro stumiamas kun. F. Juzevičius iš Montreallo atvyko su paskaita į Chicago, bet kviečiamas kaip intelektualas, taip pat kaip ir dr. P. Grigaitis yra su paskaita važiuojęs į Los Angeles, - dar toliau negu iš Montreallo į Chicago, - o L. Valiukas pernai buvo atvykęs iš Los Angeles net į Detroitą ir kalbėjo apie ALtą ir VLIKą ne palankiau kaip kun. Juzevičius (tik iš kito taško). O B. Maceika gatavas mirti už VLIKo politiką!

B. Maceikai Stasio Lozoraičio žodžiais: "bendradarbiavimas su Sovietų okupuota Lietuva, praktiškai imant, negalimas" yra šventi, o štai Draugo administratorius kun. Spurgis, kietas Lietuvos lankymo priešas, buvo nuykęs į Lietuvą ir nevengė bendravimo su savo tautiečiais. Nenustebtumėm, jei ir kun. Garšva ir kun. Prunskis ateistų reakcines spyruokles ir aplankytų Lietuvą.

B. Maceikai atrodo lyg pragaras būtų atsivėręs, kai Santaros - Šviesos nariai buvo New Yorke susitikę su "Sovietų agentu" dr. L. Vladimirovu, o mūsų sportininkai buvo nuvykę į Lietuvą pasportuoti. Štai koks košmaras ištiko B. Maceiką... Jam JTO bibliotekos direktorius pavirto į Sovietų "agentą".

Jei jau rusiškas kraujas toks baisus, tai Vladimirovo tėvas - žydas perkrikštąs, o motina - lietuvė katalikė. Ir lietuviškai jis kalba ir rašo ne blogiau už B. Maceiką, nes visą išmokslinimą yra gavęs Lietuvoje, tad argi tas santarviečių susitikimas su Vladimirovu jau tokia baisi "afėra", jog B. Maceikai prirėkė ją prisiminti, "kedenant" kun. F. Juzevičių.

Gal būtų tikslingiau, jei B. Maceika "analizuotų" Metmenų žurnalą, kuriame paskelbtas tas kun. Juzevičiaus straipsnis, kurs "nėra ten joks apuokas išskridęs iš karnapių": ten ir daug antiveiksmiškų, nekonformiškų idėjų ir ne vien šviesiečių - santarviečių, bet ir ateitininkų...

B. Maceika garšiai suriko, argi terorizuojamam lietuviui palengvino kančias susitikimai su atvykusiais iš Lietuvos. O ar ilgametė Vliko veikla užžiebė Lietuvai lais-

vės spindulėlių? Jei kun. Juzevičius trumparegis, tai B. Maceika - dar trumparegiškesnis, tiesiog žlibas. Jei būtume Vliko klausė, tai laiškų nebutumėm savo giminėms rašę, nei siuntinių siuntę, nei į Lietuvą važiuavę. Nulūžusi tautos šaka būtų greit sudžiūvusi. Jei tai neįvyko, tai tik dėka bendravimo.

B. Maceikai ir Vilniaus universitetas jau nebelietuviškas, nes matematikos vadovėliai nuo 1965 metų jau nebe lietuvių kalba, bet diferencialinės lygtys 1961 metais išverstos iš rusų kalbos. O ar Kauno universitetas apsiėjo be verstinių vadovėlių?

Ar "tautinės" Lietuvos gimnazijos nesinaudojo verstiniais vadovėliais? Ar didelė nelaimė, jei vadovėliai išverčiami iš rusų, o ne iš vokiečių kalbos? Kai kurie Kauno universiteto profesoriai sunkiai kalbėjo lietuviškai, o pradžioje ir visai ne, pav., prof. Karsavinas. Ir kai kurie ministrai buvo gerokai apirusę ir negalėjo be rusicizmų apsieiti, pav., prof. Juodakis, pulk. Rusteika, gen. Žukauskas. Ar B. Maceika tada dar be kelnų bėgiojo, o jei ne, tai kodėl viešai nereiškė pasipiktinimo.

Suomijos, Norvegijos, Danijos universitetams negali apsieiti be didžiųjų tautų matematikos vadovėlių, tad Lietuva - tuo labiau, o be to dar, rusai turi labai iškilų matematikų, pav., Lobačevskį ir tik matematikai įgalino rusus leisti į erdvę kosminius vežimus, konkuruoti su JAV., tad jokia nelaimė, kad matematikos vadovėliai verčiami iš rusų į lietuvių kalbą.

B. Maceikai nepatinka, kad Dubingiuose, Semališkėse, Kernavėje ir kitur leidžiamos mokyklos su dėstomąja lenkų kalba. O ar nepriklausomaj Lietuvoj nebuvo tokių mokyklų? Ar nuosekliai iš komunistų reikalauti didesnio nacionalizmo mokyklose, negu kad jo buvo "tautinėj" Lietuvoje. Jei jau Vilnius "slavinamas", tad gal šviesusis B. Maceika pasakys, kelintą procentą Vilniaus gyventojų sudarė lietuviai carų ir lenkų okupacijos metu ir kiek jų dabar yra Vilniuje?

Lenkiškai kalbančių absoliutini - net 95%. Dauguma yra daugelyje Vilniaus krašto valsčių, tad ar būtų žmoniška tuos sulenkėjusius Lietuvos gyventojus versti visų dalykų mokyti lietuviškai, o jei ne, tai išstremti juos iš jų gimtojo krašto?

Dabar Vilniaus krašte lenkiškų mokyklų daugiau negu jų buvo lenkų okupacijos metais, nors lenkai repatriavo į Lenkiją; rašo B. Maceika. Iki šiol Naujienos rėkė, kad Lietuva rusinama, o štai jų bendradarbis B. M. randa, ji baisiai lenkinama. Reikia stebėtis, kad socialistinėse Naujienose skelbiamos tokios šovinistinės tendencijos. B. M. savo "kedenimą" baigia V. Vaitiekūno brošiūros "Bendravimas su Lietuva" pašlovinimu, jos "logiškumo" pagyrimu. Kad Vyt. Vaitiekūnas logiškesnis už B. Maceiką, tai faktas, bet kad toje brošiūroje ne viskas jau taip tobulai logiška ir aišku, tai irgi faktas. Pagrindinis dalykas - tai neišaiškinta, koks pagaliau bendravimas galimas ir koks negalimas, netikslingas. Kun. F. Juzevičius geriau, logiškiau šį reikalą sprendžia ir jo straipsnis vertas didesnio dėmesio negu V. Vaitiekūno brošiūra ar B. Maceikos str. "Bendradarbiavimo analizė".

GEJOTAS

Illinois gubernatorius Shapiro sveikina lietuvių šokių šventėje Chicagoje. Ta proga priminė, kad jo tėvai kilę iš Estijos, o jo žmonos - iš Lietuvos.

V. Zalatoriaus nuotrauka

mes

Atkelta iš 4 psl.

ruis baigiantis, o rusų revoliucijai įsiliepsnojančiam, joks Europos kampas tiek maišaties ir neramumų neišgyveno, kiek pietų Baltijos pajūrio kraštai. Tautinė gyventojų sudėtis čia begalo marga, nors nuo rašytinės istorijos pradžios gyveno trys tautos, lietuviai, latviai ir estai, iš vienos pusės spaudžiami slavų, iš kitos germanų. Šimtmečių eigoje latvius ir estus kolonizavo vokiečiai, lietuvius - lenkai. Atsirado svetimtautiški valdančių viršūnių sluoksniai, pasisavinę žemę, jos turtus ir švietimą. Aštuonioliktame šimtmetyje kraštai pateko į rusų carų imperiją, kuri tik 19-tame šimtmetyje ėmė rūpestingai juos rusinti. Pirmam pasauliniam karui prasidėjus, iškilo rungtynių tarp vietinių gyventojų ir didrusių, vokiečių bei lenkų. Paskutiniaisiais karo metais, Latviją ir Estiją užplūdo vokiečių armija, Lietuvą užvaldžiusi 1915 metais. Vokiečiams karą pralaimėjus, armija ėmė irti ir pasireiškė suirutė. Vieni vokiečiai norėjo nešdinti namo į Vokietiją, kiti troško tily Baltijos kraštuose. Karą laimėję alijantai, taip pat svirdinėjo: vieni norėjo vokiečius iškraustyti, kiti palikti atspyriui prieš besiveržiančiuosius raudonarmiečius. O naujai susidariusi sovietinė valdžia svyravo tarp jos skelbiamo savęs-apsisprendimo principo ir noro Baltijos kraštuose sudaryti sovietines respublikas. Latvijoje ir estuose reiškėsi stiprus polinkis eiti su bolševikais. Lietuviai jau buvo susitarę su vokiečiais dėl nepriklausomos valstybės 1918 metų kovo mėn. ar lapkričio. Prof. Page siekia išnarplioti painųjį 1917-1918 metų laikotarpio rezginį. Nepriklausomai Lietuvai, Latvijai ir Estijai atsirasti, pagrindiniu veiksmu, sako, buvo nepaprastos sąlygos, nes vienu ir tuo pačiu laiku susilpo ir Rusija ir Vokietija, o Baltijos jūrą užvaldė anglų karo laivynas."

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

gražu, gali būti nepaskutinė, liudija puikus vaikų pasirodymas.

J. Matulaitienė buvo vyriausia šokių vadovė. Kad ji turėjo gerų idėjų iš įvairių pasviečių suvažiavusias šokių grupes sujungti į gražią visumą, nenuostabu. Nuostabu, kaip ji su padėjėjais sugebėjo per vieną repeticijų dieną su šokių mase puikiai ir tiksliai tas idėjas įgyvendinti! Be šio įnašo šventė būtų buvusi kiek monotoniška.

Yra tokia mūsų šokių figūra: viena pora pakelia rankas, o kita pora pro tas pakeltas rankas išlenda. Ta figūra tiek kartojosi, kad nusibodo. Kai nusibodo, dar suskačiau, kol susimaišiau, tų figūrų pusšimtį!

Iš Pietų Amerikos atvykusi šokių grupė buvo ypač įdomi, nes atsivežė skirtingos nuo kitų mokyklos žymes. Jie šoko baletiška, ant žemės statydami visą pėdą su pirštu pabrėžimu. Visų kitų kraštų šokėjai rėmėsi užkulniais, tolimas panašumas į meškų šokių. Tai pastebėdamas ir, galia, nesijaudamas pakankamai kvalifikuotas, manyčiau

arčiau lietuviško šokio tautinės manieros esant šokių didžiūmą. Pietamerikiečių šokimo maniera verta irgi dėmesio.

Labai gerai atsitiko, kad į šventę atvyko Niksono ir Eisenhowerio sėimų jaunieji. Parinkimas ir originalus ir vertingas. Šitaip susidarė sąlygos didiesiems amerikiečių laikraščiams lietuvių šventę gan plačiai ir geru žodžiu paminėti.

* Bostono diecezijos savaitinis Pilot plačia skiltimi pirmame puslapyje paskelbė, kad popiežius Paulius VI specialiu raštu pasveikino Lietuvos vyskupą Labuką jo 50 metų kunigystės sukaktuvių proga. Sako, tokius sveikinimus popiežius teslunčiaus ypatingai nusipelniusiems vyskupams ir kunigams. Mūsų gausi dvasiškičia Amerikoje ne tik nenori vysk. Labuko pasveikinti, bet nenori jokių su juo santykių!

Ascent Towards Objectivity in Soviet Occupied Lithuania

By DEMIE JONAITIS

Our group of ten tourists arrived in Vilnius and were welcomed at the airport with flowers and tears.

Because our reactions to Lithuania were already subconsciously formed by American concepts of freedom and by horror of Stalinist terrorism, we were confused and suspicious. Our pretty Intourist guide who kept track of our every movement and opinion seemed to function as a spy. Our rooms in Gintaras Hotel were -- it was rumored -- bugged. And, because Lithuanians in the streets did not smile at us with American spontaneity, our group deplored their "grim, communism-induced despair."

After several days in Vilnius, it grew obvious that for any communist authority to eavesdrop on our conversations in the "bugged" rooms would be an expensive absurdity. The Intourist guide proved to be a young Lithuanian intellectual, as honest as she was charming. And the Lithuanians in the streets did not respond to us with a smile because, like other Europeans, they are reserved until one gets to know them. We Americans, on the other hand, smiled compulsively at both stranger and thing because we have been educated by such democratic mass media as Hollywood and toothpaste advertisements which equate smiling with success.

Objectivity is not an easy feat either for a tourist or the inhabitants of the country he is visiting. This is why there are as many mythical Lithuanias as there are travelers to that very real country. I observed how Americans who were exposed to the same scenes and events by the Intourist guide created different Lithuanias of their own by selecting for judgment only what fit comfortably into the framework of their own preconceptions and psychological needs. Some found in Vilnius "what people in America only dream about -- free education and medical care; no slums and lovely new apartment buildings." Others who were hostile to communism chose to see only human misery: "Churches and shoes are shabby, private cars scarce; women, unfeminine, have hairy legs; the new buildings are badly constructed; shoppers, buying chickens and bread, carry them unwrapped through the streets."

Demie and Tom Jonaitis discussing education in Lithuania with professor V. Kubilius, Dean of Vilnius University.

What was most unfortunate behind the Iron Curtain was the supermarket-minded American who concocted walls of his own which restricted communication even with his relatives. A Chicago businessman, distressed by the "primitive" toilets which he was unaware are typical of Europe, damned them as "communist degradation", and he lectured on how to build more humane toilet facilities until his relatives became speechless and dehumanized.

An expensively dressed Brooklyn housewife compassionately informed her cousins, "You have so little here! Where are your washlines? In America, our backyards are full of washlines loaded with immaculate clothes drying in the sun!" Her cousins looked bewildered. Lithuanians are happy, if not content, with their country's economic growth and opportunities for education. Moreover, they are fastidious in their tasteful attire; they keep their streets impeccably clean; windows in Vilnius sparkle. To them, the size and quality of American washlines have no significance.

A usually reasonable American educator similarly cap-suled his anti-communism

attitudes and startled a waitress and diners in a Lithuanian hotel by breaking out into a rage at the start of an excellent dinner; "This herring is unfit to serve at any table -- it is full of bones! In the United States, herring has no bones!" Objectively, the Lithuanian herring was delicious.

I encountered my most formidable test in objectivity when Comrade X, a Lithuanian editor, asked me to write my impressions of his country for his newspaper. I refused with an apologetic American smile, "I do not trust impressions."

He hawked me by telephone, "Have you written the story yet?" I began to feel the pinch of a trap; his newspaper, produced by formula, attacks the "decadent" life outside the Iron Curtain and presents life in occupied Lithuania as a Utopia free of anguish and dissent. What he wanted was a testimonial for the communist way of life.

My immediate inclination was to regard this forceful gallant simply as a USSR propagandist. But he puzzled me. Surely he was more than his job? Aren't most people? He was a Lithuanian functioning in Soviet-occupied Lithuania where anti-Russian sentiments rumble gently like hidden volcanoes. As a

Kremlin-directed central figure in the activities in Vilnius, he was an individual I needed to understand if I was to understand anything at all in that country.

But it was difficult to be objective about what I saw and heard in Lithuania; mine was the problem of any tourist whose view of a foreign country is clouded by American washlines, bathrooms and herring. My particular hang-up was the question of genocide through Russification in Lithuania. I found myself searching for -- and accumulating -- indications of systematic Russification. I was not immediately aware that I was viewing modern Lithuania with my eyes focused on the events of the 40's with Stalin's shadow at every door and window. Yet I sensed my own inadequacy to see clearly.

I told the editor, "My impressions of this country are like green grapes that will require months in which to ripen and turn into meaningful wine. I am confused by what I have seen. I must have time to think..."

Unconvincingly liberal, he urged, "Write whatever you please -- I will print it."

"You will actually print it?" I challenged humorously. We eyed each other as

though we were mathematically reducing one another to zero.

My resistance began to irritate him and his attacks came with firmer precision. Increasingly enmeshed in circular dialogue, we finally hit the crux of the problem when he demanded outright, "Tell me -- what is it you disapprove of in Lithuania?"

"Your question is irrelevant. The really important question is one of understanding."

He scowled, "I'm wasting my time."

"We'll waste no more time. My most striking impression is that Lithuania is being systematically Russified."

"Your impression," he said with the coldness of steel, "is incorrect."

"Will you review with me the experiences which have created this impression and tell me where I have gone off the track?"

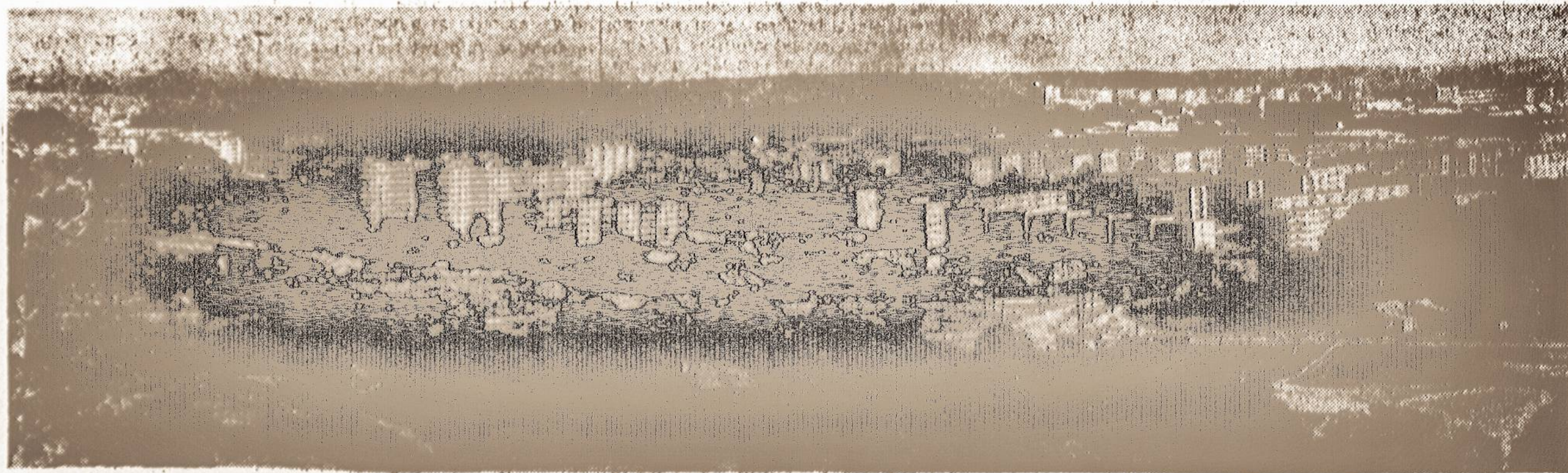
"Certainly."

"I arrived here with the anticipation of hearing the language of the country where my parents were born. I set out with enthusiasm to explore the marketplace of Vilnius, but my joy went flat. I heard not one word spoken in Lithuanian. To buy a loaf of bread, I would need to speak Russian, or point at what I want. Ironically, on the main shopping area in my hometown in America, I can hear more Lithuanian spoken in a half hour than I heard in the market place of Vilnius.

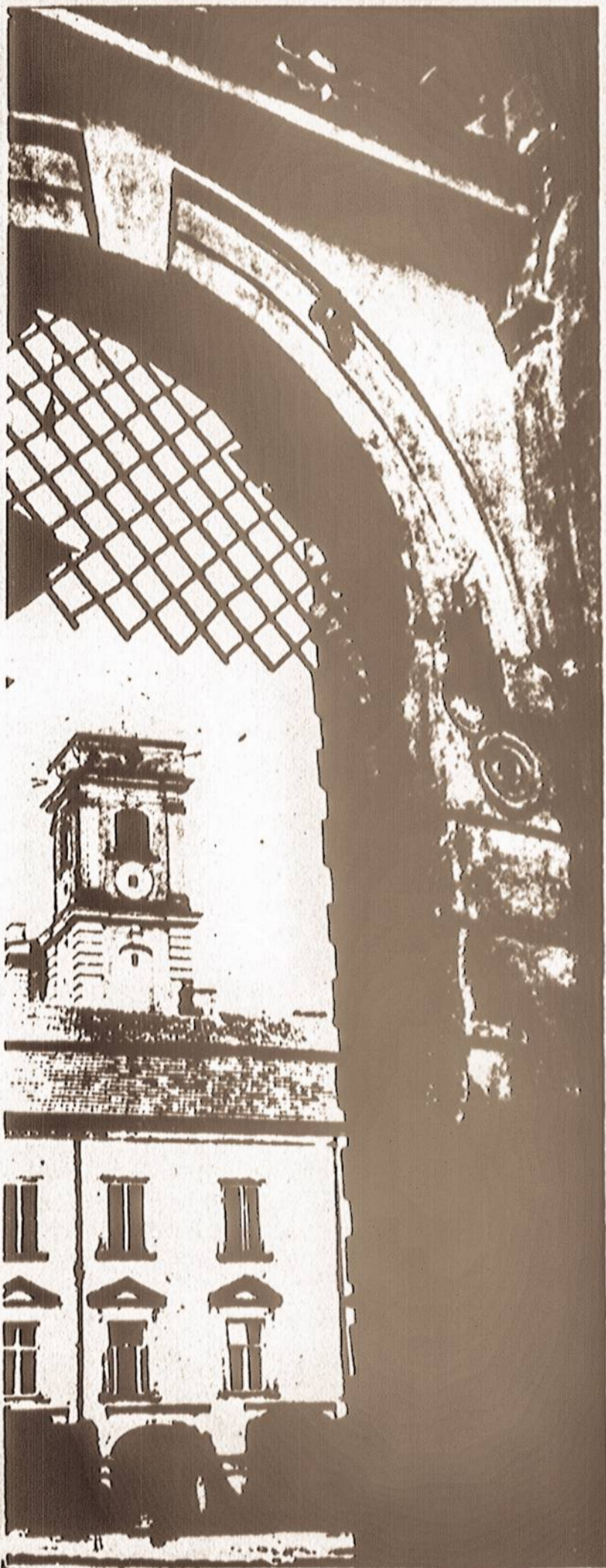
In that hotel room which was very possibly bugged, he handled my gaffly approach admirably: "Do not judge us by the marketplace or the streets. To understand us, you should read the history of Vilnius, our capitol city, perennially occupied, destroyed, rebuilt, claimed by Poland. Actually, an international city on the crossroads of international politics. But please understand this; Vilnius has never been as Lithuanian as it is today. USSR gave us back our capitol. Whatever you think, keep this in mind; its cultural life is now predominantly Lithuanian. The people in key positions are Lithuanian. I suggest -- you do not forget this..."

"We sit in a beautiful new Lithuanian hotel," I said. "I pick up this red telephone to make a call -- and what do I see? Cyrillic script. Why am I subjected to Russian?"

"This is an international hotel. We have important visitors from everywhere. We must accommodate them."

A new panorama of ancient Vilnius.

At the gate of Vilnius University.

"Our Intourist car yesterday stopped at a railroad crossing where we were puzzled by a traffic sign in Russian."

"There was a similar sign in Lithuanian on the other side. There always is."

"If I'd been driving the car and I saw only the Russian sign on my side, I would be in trouble, wouldn't I?"

"A person must learn to see, of course."

"I am learning to see. I have seen the industrialization of this agricultural country; the rooftops of factories are crowned with mammoth signs, all in Lithuanian; 'Liberty-Brotherhood -- Progress -- Peace...' But when I visited the interior of an electronics plant, all the bulletin boards and posted instructions were in Russian. I found only one sign in Lithuanian: 'Drop your garbage here.'"

The editor blinked stonily, "Industry is a massive cooperative process. Progress is impossible for the isolated, especially a small nation."

"I must ask: is all Lithuania becoming like the Vilnius marketplace?"

"Explain, please."

"I've seen new factories rising like mushrooms on the farmlands between Vilnius and Kaunas. Who will work in those factories? Lithuanian farmers are busy on collective farms. Workers will be imported, of course -- but from where? The answer seems obvious -- Lithuania is already lively with Russian administrators and laborers.

Soon, around those new factories, cities will grow with homes, schools and shops. What language will be spoken and taught? By sheer necessity -- the language of the marketplace and railroad crossing."

"An American, you build too fast. Understand this; here, if we estimate we will have inadequate manpower, we protest the construction of a new factory."

"I am not a builder, only an observer. Last night, I saw a delightful Lithuanian film for children. Why was the language Russian?"

"In your American provincialism, you're afraid of learning the language of your neighbors?"

"Fear is most interesting. I have been wondering why, in the museums, restaurants and resorts in Lithuania, I hear visitors speak Russian with each other; then I discover these people are native Lithuanians. Why is Russian becoming the language of the public?"

"A few isolated cases -- you generalize and judge an entire country?"

"I am not judging, but trying to understand."

Only in retrospect, after months' of thought, have I slowly begun to understand the editor and other Vilnius intellectuals like him. In our extended dialogue, we were both truthful, but I was seeing only the facades of life in Lithuania through American eyes and he was seeing life in terms of history, change, and current reality in which men like himself must. In Gandhian fashion,

TIME - VILNIUS UNIVERSITY

Life shines out while time crowds in with rocks, bones, ashes.

Minutes dripping blood and fire coagulate; stalagmites of centuries fire up old shadows.

Pulse outpulses veins; a song outsings the singer; a dream outdreams a dreamer.

Dusk in Vilnius darkens into dawn.

shion, maintain their positions in their Kremlin-directed country and at the same time protect it from losing its national identity.

"I was impressed," I conceded, "when I discovered that most of the lectures at the University of Vilnius are in Lithuanian." But I did not express my doubts about the construction of a building for technological studies which, logically following the pattern of the marketplace and industrialization, may be conducted in Russian.

"And I am impressed," I continued, "by the cultural life in Vilnius, the theatre, opera, publications and films, all Lithuanian. I am especially delighted with the composers' community and their new modernistic Centre." I did not add I had observed that a large number of composers represented in the mammoth Lithuanian Song Festival were Russian. Nor did I reveal that when I asked a Lithuanian musician, "Lithuania is noted for her folk songs; now, in a proletarian atmosphere, surely some very exciting new folk music must be evolving?" he murmured, "Here, we are sometimes directed what to compose."

"I am, above all, impressed by Lithuanian students," I told the editor. "They are grateful for the free education available in this country. They are highly motivated and very serious young people." I did not elaborate; among the enthusiastic students I also found some with negative attitudes. They told me, "We love Lenin, but there are no more Lenins -- too many people are opportunists." "I love to read; I am hungry for ideas. But if you read one book in this country, you have read them all." "If our lives are not better than our parents', then obviously something is wrong with the system and needs changing." "The best positions here are occupied by Russians, not Lithuanians."

Pressured, I finally submitted to the editor an article in which I asked, as the Kremlin asks, for promotion

Poems by Demie Jonaitis

ENCOUNTER IN VILNIUS

Two strangers. One room.
Having lived, like you,
deeper than the sea that divides us,
I lay my multiple lives
beside yours
among the gifts on the coffee table
between us.

Your home closed to me
and mine to you
(Palanga and New York obliterated),
we meet in this collective enclosure,
international Gintaras Hotel;
Lithuanian roses
from a stranger, your mother,
wither tall and unbending
over the red cyrillic telephone
(some say it's the radio that's bugged.)

But who could understand us?
Our language
is space and time,
tough
like this dark Lithuanian bread
ready for the white eloquence
of the newspaper-wrapped farmer cheese
and mushrooms-in-cream
you've brought me.

Your gifts trouble me.
"What can I send you
for all this, from America?"
"You've come -- what more?"

Strangers across continents and centuries
in a small hotel room,
we are home together
knowing
home is not walls, nor crypt, nor sky.

We sit on this cliff's edge
before an abyss
I welcome
like a known dream.

of mutual understanding through cultural exchanges. The editor said lamely, "This is not what I expected; write me another piece and I will print this too." It was not the testimonial he needed for his newspaper.

I named the article Surask Mane -- Find Me, a title I borrowed from Lithuanian film which university students recommended to me with an enthusiasm not likely to please the Kremlin: "Unlike most of our films, this one does not tell us WHAT to think; it simply shows what IS and allows each viewer to think for himself..." The film, which examines wife-husband and child-parent relationships, focuses on the need of human beings to be recognized and treated not as workers for collectivism but as individuals.

I asked for cultural exchanges particularly between the young people in Lithuania and their counterparts in the United States. My article was quietly rejected. In the meantime, statements by my fellow travelers such as "Vilnius amazes me with its progress and opportunities" and "Lithuanians in the United States suffer, work hard, and have nothing..." found their way into print.

However, the editor's stature as an individual and the subtle complexities of his mind were revealed by his reaction to a story written by American correspondent Georgie Geyer who toured USSR and wrote a glowing report of Vilnius with its new glassy architecture and nightclub life, so different from other communist cities. Such a testimonial the editor would have undoubtedly welcomed in his newspaper; but when it appeared in American newspapers, he berated the story as trivia and editorialized in his newspaper, "The lady obviously spent too much time in the nightclub and most likely wrote her article there."

What was he objecting to? She saw Lithuania subjectively through American eyes, like other herring-and-wash-line sightseers; she was too impressed by nightclub life and failed to report the surging force of national culture in Lithuania's new literature, art, music, theatre and films, of which every Lithuanian behind the Iron Curtain is defensively proud because the arts remain his lifeline through which people can speak out as individuals.

A humorous Vilnius writer told me, "It doesn't take

Continued on Page 12

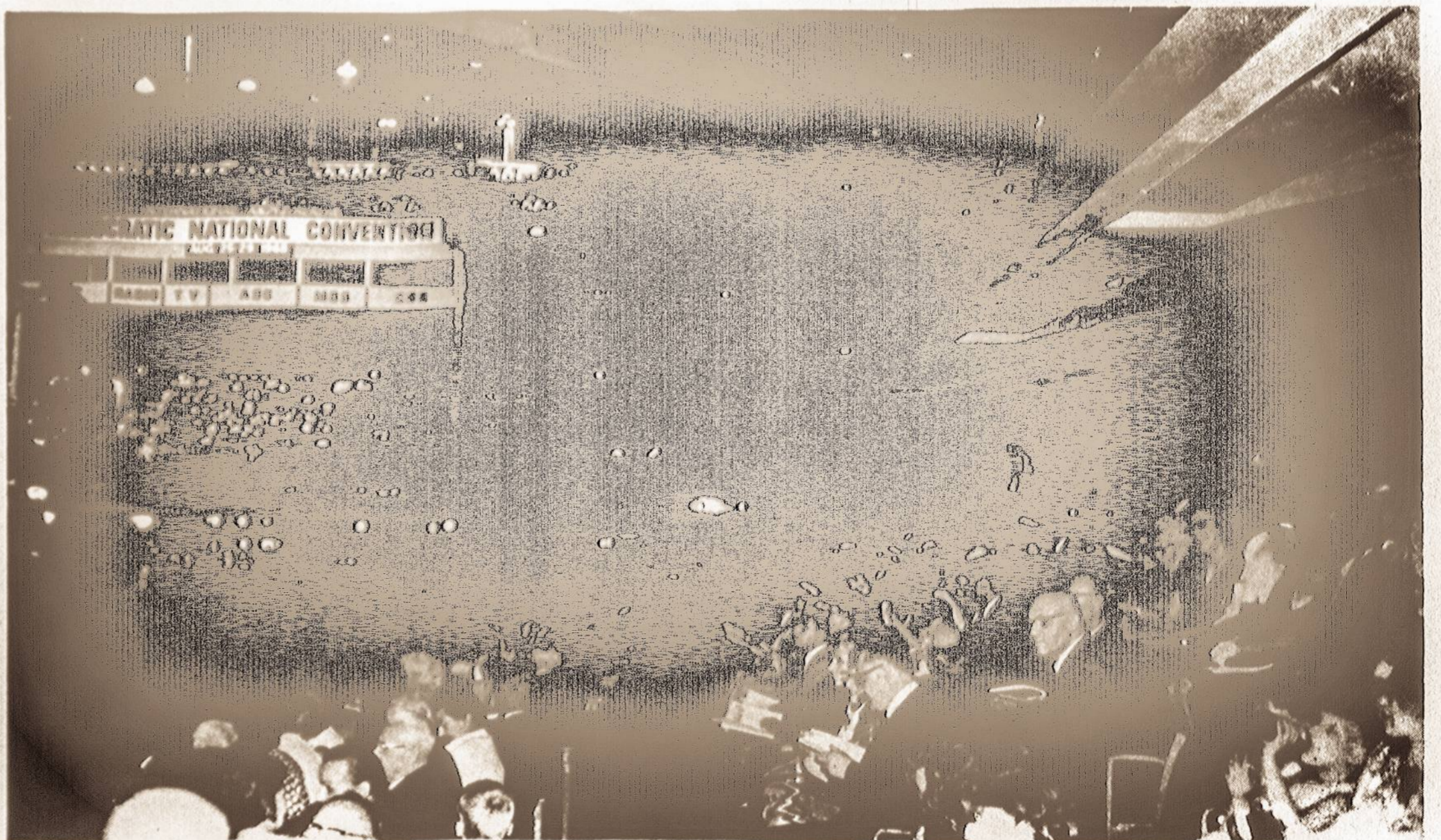

VIRSUJE: Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajecas sako kalbą prieš pradedant šokiams III Tautinių šokių šventėje Čikagoje liepos 7 d. Kairėje stovi šventės rengimo komiteto pirmininkas dr. L. Kriaučiūnas.

VYTAUTO ZALATORIAUS NUOTRAUKOS

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖJE

DEŠINĖJE: Bendras III Tautinių šokių šventės vaizdas liepos 7 d. Čikagos Tarptautiniame amfiteatre.

Lietuvaitės piešinys pasaulio vaikų kūrybos albume

Margaspalviame viršelyje žodžiai: "Gerų draugų piešinių albumas. 1958-iejį".

Puslapis po puslapio atskleidžia mažųjų planetos dailininkų darbai su jų įvairių turtingų minčių, svajonių pasauliu.

Brazilijos vaikų piešiniuose -- karšta pusiaujo saulė, kitų -- ateties miestai, lėlės, skiauterėti gaidžiai -- čia prabyla visa greitasparnė vaikėška fantazija.

Nejučiom žvilgsnis užklūva už piešinėlio "Žiema". Sulaukę pirmojo sniego, mažyliai nulipdė senį besmegenį ir linksmi bėginėja aplink savo baltąjį svečią. Kažkuo savu padvelkia žiemos vaizdelis, nutapytas santūriom, švelniom spalvom. Greta -- anglių, rusų, japonų ir prancūzų kalbomis pažymėta piešinėlio autoriaus pavardė ir amžius: "Vita Borusaitė, šešeri metai".

Kaip už dešimčių tūkstančių mylių nuo Lietuvos, tolimajame Tokio mieste atsidūrė dabar jau pirmosios klasės moksleivės iš Telšių Vitos Borusaitės kūrinys?

...Beveik prieš metus Japonijos organizacija "E-hochikari" pakvietė pasaulio kooperatinius surengti šešerių -- trylikos metų amžiaus vaikų piešinių konkursą. Šį pasiūlymą mielai priėmė ir vartotojų kooperacijos darbuotojai. Lietuvoje buvo atrinkta 10 geriausių darbų ir išsiųsta į Maskvą. O jau iš ten siunta su įdomiausiais visos šalies vaikų piešiniais iškeliavo į Tokio. Tuo pačiu adresu susirinko mažųjų dailininkų darbai iš penkiolikos pasaulio valstybių. Ir tik 79 vaikų piešinius reiklūs vertintojai išspausdino "Gerų draugų piešinių albume". Šešetas jų -- iš Tarybų Sąjungos. Beje, telšietė Vita Borusaitė dvigubai jaunesnė už visus kitus konkurso dalyvius.

V. LINAS

IR LIETUVOJE ŠOKO...

"Gintarinės poros" sukasi Vilniuje, tarptautiniame pramoginių šokių konkurse. Nugalėtoja kauniečiai (dešinėje) - Jūratė ir Česlovas Norvaišai.

NAUJOSIOS ANGLIJOS TRADICINĖ GEGUŽINĖ

Naujosios Anglijos lietuviškų radijo programų vadovai Steponas ir Valentina Minkai, rugpiūčio 11 d. Romuvės parke, Brockton, Mass. rengia tradicinę gegužinę.

Programoje dalyvaus Bostono lietuvių tautinių šokėjų grupė, kuriai vadovauja O. Ivaškienė, taip pat bus "Miss Lithuania of N. E." konkursas. Šokiams gros F. Smitho orkestras.

Gražuolių ir šokėjų konkurso teisėjais pakviesti: Nella Volungevičiūtė Abizaid, Henrikas Čepas, O. Ivaškienė, J. P. Kairys ir Milan Stettin iš Bostono. Vyriausioji šeiminkė bus M. Plevokienė. Ji su savo pagelbininkėmis paruoš skanių lietuviškų valgių ir gėrimų.

Visus apylinkės lietuvius maloniai kviečia Steponas ir Valentina Minkai.

Programos pradžia 4 val. po pietų.

CARPENTER
CABINET MAKER
CUSTOM BUILT
CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING
- FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

Sekmad. 1968 m. rugpiūčio (Aug.) 4 d.

visi keliai veda į

"Lietuvos Atsiminimu" Valandos RADIJO PIKNIKA

Rengiamą

Didžiojo New Yorko lietuviams

PLATTDUETSCHER PARKE

1132 Hempstead Turnpike

Franklin Square, Long Island, N. Y.

Programoje:

Lietuvaitės gražuolės rinkimas

įrinkti "Miss Lithuania, 1968"

Pradžia 1 val. p.p.

Programa 4 val.

Šokiai 5 val. p.p.

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT!

Įėjimas \$1.50

Visus nuokirdžiai kviečiame!

Dr. Jokubas J. Stukas, Dir.

ALICE ZUPKO
Richmond Hill FLORIST
INC.

126-15 LIBERTY AVE.
RICHMOND HILL, N. Y. 11419

GELES PARUOŠIAMOS
VESTUVĖMS, LAIDOTUVĖMS
IR KITOKIOMS PRAMOGOMS

BUKIETAI PRISTATOMI
Į NURODYTA VIETA.

ATDARA: nuo 9 v. r. iki 9 v. v.
Sekmadieniais nuo 9 v. r. iki 5 v. v.

TEL. 641-7702 - 641-9441
NITE 641-1238
SAY IT WITH FLOWERS

TELEFLORA

JUOZO BANDZIUKO
Baras ir Restoranas

Šis vaikštelis ir vaikštelis ne tik Amerikos veiks visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuota iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

LIETUVOS MOKSLININKAI GAMINA ATLASĄ

Meksikoje įvykusiame 1956 metais XVIII tarptautiniame geografų kongrese buvo nutarta visose valstybėse organizuoti kompleksinį kartografavimą. Palyginti per trumpą laiką beveik pusė Sovietų sąjunginių respublikų (Baltarusijos, Ukrainos, Moldavijos, Armėnijos, Azerbaidžano, Uzbekijos, Gruzijos), kai kurie kraštai (Plėsinų žemė) ir sritys (Kustanajaus, Irkutsko, Smolensko, Permės, Kalinino) išleido kompleksinius atlasus. Šiuo metu juos ruošia Latvijos, Kirgizijos, Tadžikijos, Kazachijos ir kiti kraštai. Už ribų pagal minėtą nutarimą jau išleido atlasus Šveicarija, Vietnamas, Australija, Cekoslovakija, Lenkija -- iš viso 15 valstybių.

1963 metais Sovietų Aukštojo mokslo ministerija ir Mokslų Akademija pavedė Lietuvos mokslo įstaigoms kompleksiskai kartografuoti Lietuvą. Lietuvos mokslininkai darbą pradėjo dideliu entuziazmu.

Pradžią buvo sunki. Nebuvo kvalifikuotų kartografijos specialistų nei tinkamos materialinės bazės.

Profesorius V. Chomskio rūpesčiu Vilniaus Valstybiniame universitete paruošti kartografiniai, parinkti žymiausi Lietuvos mokslininkai ir gamybos specialistai. Viso jų susidarė 136 žmonės iš 34 organizacijų žemėlapių autoriniam eskizams ruošti. Sudarytas atlaso teminis planas ir jo maketas.

Lietuvos Ministrų Taryba pradėję darbą aprobavo ir patvirtino. Sudaryta Lietuvos gamtos sąlygų ir gamybinių jėgų atlaso redakcinė kolegija. (Pirmininkas -- Lietuvos Ministrų Tarybos

pirmininko pavaduotojas, respublikos Valstybinės planavimo komisijos pirmininkas A. Drobnyš) ir atlasui ruošti mokslinę komisiją. (Pirmininkas -- Vilniaus Valstybinio universiteto profesorius, geografijos mokslų daktaras V. Chomskis). Be to, įsteigta ir specialioji laboratorija.

Lietuvos atlasui duomenų yra nemaža. Įsteigtosios mokslo ir projektavimo organizacijos, planingai vykdo tyrimus, sukaupe didelius lo-by-nus, tačiau jie iki šiol nepilnutinai panaudojami.

Pagal projektą Lietuvos atlasą sudarys 320 puslapių (36 x 29 cm formato) leidinys su 447 žemėlapiais, kurie, vienas kitą papildydami, pateiks Lietuvos fizinę geografinę charakteristiką, gamtos turty ir darbo išteklių pasiskirstymą, pavaizduos ekonomikos, kultūros mokslo pasiekimus ir žmonių gyvenimo lygį.

Lietuvos atlaso ruošimas į kartografiją įnešė keletą naujovių. Kai kurie žemėlapių autoriai surado naujas temas ir naujus kartografavimo metodus. Tokių faktų nemaža, tačiau būdingiausi yra A. Budriūno ir K. Erin-gio sudarytas Lietuvos esteti-nių išteklių žemėlapis ir V. Kvietkausko savotiškų ke-turių spalvų derinimo būdu sukurtas Lietuvos reljefo žemėlapis. Pastaruoju domisi net užsienio specialistai, nes čia panaudotas naujas kartografavimo metodas.

Būdinga, kad Lietuvos atlaso ruošimas vis daugiau išpopuliarina žemėlapi. Kai kurios įstaigos domisi įvai-riais žemėlapiais. Kai kurie ūkiai (Kapsuko rajono Čer-niachovskio kolūkis, Joniški-o valsmedžių medelynas) įsi-

gijo savo ūkių kompleksinius gamtos sąlygų ir ūkinės veiklos atlasus.

Visą tai rodo, kad pribren-dęs laikas ruošti atšakinius atlasus ir žemėlapius (žemės turty, klimato, žemės ūkio ir pan.).

Lietuvoje dar prieš antrąjį pasaulinį karą buvo išleisti pramonės, energetikos, po karo -- klimato, žemės ūkio atlasai ir daugybė specialių žemėlapių.

Vokietijoje periodiškai lei-džiamas žemės ūkio atlasas. Labai išpopuliarėjo ir kar-tografijos specialistai. Šian-dien jie gaudyte gaudomi.

Lietuvos atlaso žemėlapių sudarymas ir redagavimas beveik baigtas. Nuo 1970 metų prasidės antrasis eta-pas -- žemėlapių spausdinimas. Atlasą spausdins spe-cializuotas kartografijos fab-rikas.

Šiuo metu jau sudaryta ir galutinal suredagauta beveik 70% visų žemėlapių. Vien tik kartografijos laboratorijos specialistai, be nuolatinio or-ganizacinio ir koordinacinio darbo, naujai sudarė 82 ir suredagavo 228 žemėlapius. Žinoma, tokius rezultatus buvo galima pasiekti dėka nuoširdžiai dirbusių kar-tografijos specialistų, žemė-lapių maketų autorių (A. Basalyko, K. Birulio, C. Dorf-man, O. Maksimaitienės, M. Natkevičaitės -- Ivanauskienės, V. Skvarčinskaitės, A. Rajecko ir kitų) ir mokslinių vadovų (K. Kausylos, A. Kub-licko, M. Lasinsko, J. Paš-kevičiaus, P. Paurazo ir kitų).

Lietuvos atlasas -- plataus diapazono kartografijos vei-kalas, todėl jį naudosis praktikoje planavimo, projek-tavimo ir valdymo įstaigos. Be to, Lietuvos atlasas bus puiki mokymo priemonė pe-dagogams, studentams.

Žemėlapis -- pats ekono-miškiausias informacijos teikimo šaltinis. Seniai ste-kliama visas įstaigas aprū-pinti reikiama atlasais ir žemėlapiais.

A. SAMAS

Šimtas trisdešimt šeši jau-nieji agronomai, žemės ūkio ekonomistai ir miškininkai atsisveikino su savąja aukš-tąja mokykla, kuri juos pa-ruošė darbei. Jaunuosius Lietuvos žemės ūkio akade-mijos absolventus, palydint į gyvenimą, sveikino rektorius Z. Urbonas, visuomeninių organizacijų atstovai.

Daugiau kaip 6,5 tūkstančio žemės ūkio specialistų per pokario metus paruošė ši aukštoji respublikos mo-kykla.

A. Drobnyš, kuris vadovauja atlasui ruošti mokslinei komisijai, atvykęs į Montrealį, Kanadą, praeitais metais. Nuotraukoje - V. Tysliavienė ir L. Kavaliauskaitė iš New Yorko ir Marcinkevičienė iš Lietuvos.

Jono Valaičio nuotrauka

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

HAVEN REALTY

INSURANCE TRAVEL AGENCY - MUTUAL FUNDS

Perkant -- Parduodant Namus ar Nuomojant Butus
Apraudos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiems kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILLETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.

Tel. EVERgreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PETRAS KADAS

Jauki vieta įvairūs gėrimai.

Graži salė pobūviams bei susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATILANKANT

459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVERgreen 4-8698

Stebėtojas

Atkelta iš 2 psl.

Ne gamta, bet Lietuvos istorija Lietuviai suteikė jo lietuvišką prigimtį. Vienybė yra Lietuvos išsilvijos istorijos priekyje.

Amerikos gyvenimo neramumai įrodo, kad privatinė iniciatyva nenušalina skurdo, neranda priemonių sulaukyti didmieščių vidinio gedimo, suteikti norintiems išmaitinančių darbų, arba prieinama nuoma padorių gyvenamųjų namų, ir aprūpinti gyventojus greitu ir pigiu susisiekimu. Atrodo, reikalinga stiprios federalės valdžios rankos. O tą valdžią tvarko mūsų išrenkamieji kongresmanai ir senatoriai. Štai kodėl svarbu kiekvienam Amerikos piliečiui lietuviui būtina dalyvauti rinkimuose!

Pas mus dar tik ruošiamas spaudai nepriklausomos Lietuvos (1918-1940) istorija, o ukrainai jau du metus turi Muenchene išleista I. Nagajevskio angli kalba History of the Modern Ukrainian State, 1917-1923. Čia, tarp kitko, svarsto, kas sukliudė 1918 metais nepriklausoma valstybe paskelbtai Ukrainai išgyventi; liaudis ar inteligentai-šviesuomenė? Vieni ukrainai šviesuomenę kaltina dėl jos susiskaldymo ir susizavėjimo kairiais šūkliais, kurie suskaldė lietuvių seimą Peterburge, ir Amerikos

lietuvių seimą Brooklyne. Nagajevskis kaltina liaudį dėl jos nepribrendimo nepriklausomos Ukrainos idėjai.

Kita kliūtis, sako, buvusi ta pati, kas kliudė ir nepriklausomai Lietuvai: prezidento Wilsono ir patarėjų (ypac Harvardo profesoriaus Lordo) smarkus užsispyrimas stovėti už "nedalomą" Rusiją, kurią numatė demokratine.

Pirmusyk Sovietijos ribose Vilniuje statyta anglo Henry Purcellio (1659-1695) opera Dido and Aeneas, kurią apmodernino dabartinis žymus anglas kompozitorius B. Brittenas. Veikalą lietuviškai atliko angli kalba Vaidylų tarpe buvo naujų pajėgų, neseniai išėjusių muzikos mokyklas. Jų tarpe ir pagarsėjęs berniukų Ažuoliukų choras. Be abejo, užsienio lietuviams būtų tautiniai džiugu, jei šią operą atvežtų į Londoną ir New Yorką. Patirtumėm kaip kritikai vertintų lietuvius, angli kalba vaidinančius anglo operą.

Del daugelio faktų stigimo gal peranksti rimtai pasverti velionies Vinco Mykoliaičio-Putino gyvenimo kelius ir poeto kūrybą. Šiek tiek tai bando dr. Jonas Grinius Aidų nr. 6. Paaiški, kad Putinas turėjo tikro poeto talentą ir kad prisipažino 1918 metų laiške Tumui -Vaizgantui: "Kaip gyvenimas stums, taip eisiu."

Torontė mirė senas kanadietis veikėjas, Augustinas Frenzelis, tautiniai socialdemokratinių pažiūrų energingas vyras. S. Prancūnas pasakoja: "Mes, leisdami 'representacinį veikalą' Lithuanians in Canada, net neįvardijome šio uolaus, darbštaus ir pasišventusio žmogaus." Ne stebėtina: veikalą juk redagavo ir prirašė vien "naujieji", kurie apie senuosius arba nieko nežino, arba žinoti nenori.

Lietuvos menininkai sugrįžę į Vilnių, po koncertų Suomijoje, Anglijoje ir Kanadoje. Kolektyvams vadovavo Vilniaus filharmonijos kamerinio orkestro dirigentas S. Sondeckis ir "Sutartinės" ansamblio direktorius P. Tamošaitis. Jie surengė 16 koncertų Puškino laivu plaukiantiems turistams.

The International Authority
HAIR STYLIST

CONTINENTAL RAZOR HAIR CUTTING
EUROPEAN SPECIALISTS

WOLFIE'S
Complete Barber Service
3085 Fulton St., Brooklyn, N. Y.
Tel. 277-9804

DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Aptarnauja visų tikiųjų išpažintojus nuo 1941 m.

MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Nuoširdžiam ir pilniausiam aptarnavimui
Šaukite bet kuriuo laiku

DAVENPORT 6-1658

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MADISON, NEW YORK

AUGUST W. KODIS EDWARD A. KODIS
LICENSED FUNERAL DIRECTORS

Skaniausia lietuviška
duona gaunama

SILVER BELL
BAKING CO.

Sav.
A. RADZIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

STagg 2-5938

86-40 Stagg Street,
Brooklyn, N. Y.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* SLIVYŪ BLUE WATER MANOR, vasarvietėje, Diamond Point, N. Y., pradant Darbo dienos savaitgalio savaitę laiko viešės Chicagos studentai lituanai.

* IEVA TREČIOKIENĖ iš Orange, N. J., Julijona Yakovnytė iš Brockton, Mass., Yakavonai iš Newark, N. J., Katilienė-Abrolat iš Belmar, N. J., A. Koehler iš Nutley, N. J. liepos 20 išplaukė į Nassau, Bahamas salas.

* PROF. VYTAUTAS MARIJOŠIUS diriguos simfoniniam orkestrui PLB seimo koncerto metu rugsėjo 1 d., 7:30 v. v. Lincoln Center.

* DARIUS-GIRĖNO 35 m. sukaktį minint New Yorko apylinkės lietuviai prisiminė, kad Steponas Darius pradžios mokyklą lankė Elizabeth, N. J. ir Lane aukštesniąją technikos mokyklą.

* BROOKLYNO OPERETES CHORAS 1969 m. balandžio 19 d. minės 50 m. sukaktį. Vadovas Mykolas Cibas iš anksto ruošiasi didelėms išklmėms.

* LIETUVIŲ DIENOJE, Vancouver, Britų Kolumbijoje rugpjūčio 3 ir 4 dienomis, ruošiasi dalyvauti daug lietuvių iš Kanados ir Jungt. Valstybių. Kai kurie lietuviai vyks ir iš New Yorko.

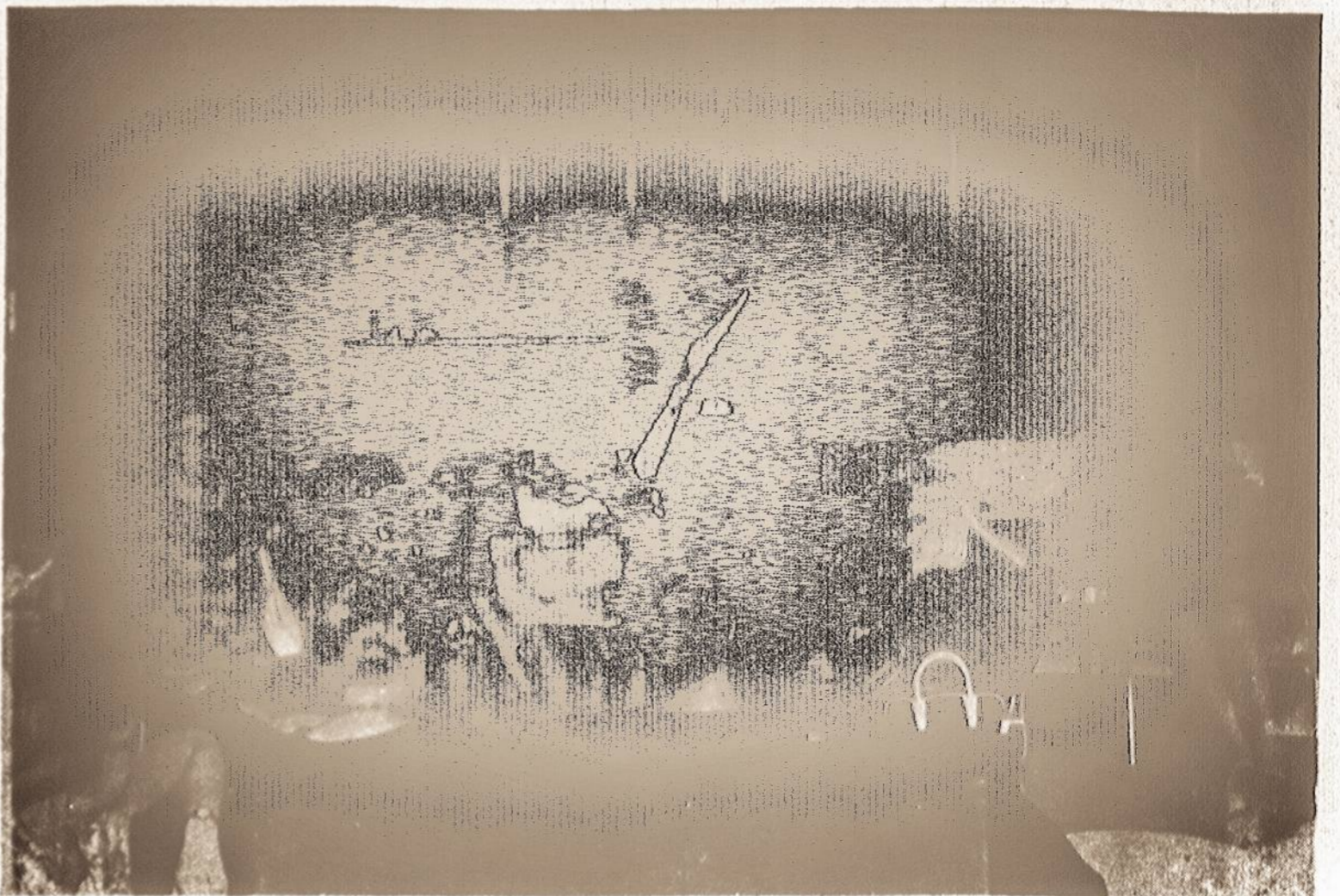
* IEVOS MIKOLAINIENĖS anūkė Pola Brucker rugpjūčio 24 d. susituočia su John Archer iš Kingston, Ont. Kanados. Juodu susipažino studijuodami McGill universitete. Būsimoji nuotaka Toronto universitete studijuoja geografiją, o jos sužadėtinis J. Archer - architektūrą.

* LITERATŪROS VAKARAS ir kamerinės muzikos koncertas III Pasaulio lietuvių seimo metu, bus rugpjūčio 30 Statler viešbutyje, New Yorke. Bus įteikta Lietuvių Rašytojų draugijos premija už 1967 metus. Muzikinę programą atliks smuikininkas Izidorius Vasviliūnas su savo grupe.

* PAVERTŲJŲ TAUTŲ SAVAITES proga, liepos 10 d. šv. Patriko Katedroje buvo iškilmingos pamaldos, dalyvaujant arkivysk. Terence Cook. Pamokslą sakė prel. J. Balkūnas. Liepos 16 d. New Yorko mēras Lindsay pasirašė pavergtų tautų proklamaciją ir priėmė delegaciją. Specialias pamaldas už pavergtas tautas surengė žydas Temple Emanuel. Kalbėjo rabinas Ronald Sobel.

* DEMIE JONAITIENĖ su vyru ir dukra rugpjūčio mėn. atostogų išskrenda į Angliją. Praeitais metais ji lankėsi Lietuvoje ir šiame numeryje (6 ir 7 psl.) taipinami jos įspūdžiai. Po apsilankymo Lietuvoje, Jonaitienė sukūrė keletą eilėraščių, kurie Vienybėje pasirodys ir sekančią numeryje.

* A. SMAGORIUS, vienybietis, seniau gyvenęs Maspeth, o dabar Miami, Floridoje, buvo atvykęs į New Yorką ir lydėmas J. Grybo apsilankė Vienybėje.

W. Rask-Rasčiauskas Kennedy aeroporte su kai kuriais ekskursantais, vykstantiais į Lietuvą. Dešinėje - vyskupo Brizgio sesuo Albina Brizgytė, kuri išskrido su šia grupe.

Jono Valaičio nuotrauka

Dar viena ekskursija į Lietuvą

Liepos 15 d. Sabena lėktuvu iš Kennedy aeroporto išskrido antroji W. Rask-Rasčiausko vadovaujama ekskursija į Lietuvą. Grupė buvo gana didelė, bet idomiausia tai, kad didžiuma keleivių buvo naujakuriai, buvę DP. Tūristų tarpe buvo net vyskupo Brizgio sesuo Albina, kuri laukiamajame kambaryje sėdėjo nuošaliai, užsidėjusi juodus akinius, ir vengė kalbėtis su kitais, ypač Vienybės atstovais.

Keleivių tarpe sutikome M. Edelis, Emilija Gabalis, F. Ivanauską, J. Kažemėką, A. Klimą, Rochelle Memėnas, Konstanciją Kurpelkis, Veroniką Lenkevičius, Mariją Maciežą, Ievą Prakapas, S. Visockį, Marijoną Zurlis, E. Matutienę su dukra, Juozą Jurginį, taip pat Teofilę, Ireną ir Regina Gillespie iš Washingtono.

Belaukiant lėktuvo, su kai kuriais keleiviais susidarė proga išsikalbėti plačiau ir patirti kodėl jie vyko šiemet, kai Lietuvoje teledžiama viešėti vos penkias dienas.

E. Matutienė pareiškė, kad ji labai pastilgo savo artimųjų, bet labiausiai ji norėjo, kad jos dukra pamatytų Vilnių, kuriame Matutienė yra gyvenusi praetyje ir pažįsta kiekvieną kampelį. Matutienė yra veikli ALT S-gos Chicago narė, bet ji nesijaudina, jei jos apsilankymui Lietuvoje tas skyrius nepritartų.

Chicagietis Juozą Jurginį į Lietuvą vykti daugiausiai paskatino jo draugystė su kai kuriais muzikais, kuriuos jis sutiko Montreale expo 67 lietuvių dienomis. Jis vyko apsikroves foto aparatais, o savo įspūdžius iš Lietuvos žadėjo parašyti Vienybei.

Tūristų tarpe buvo ir senesnės kartos lietuvių, kurie turėjo vilčių aplankyti savo gimtąjį kaimą. Tikrai būtų galima, jei tie turistai, pakėlę tiek vargo ir išlaidų vykdamai į tolimą Lietuvą, savo tikslo nepasiektų.

Sekančioji W. Rask-Rasčiausko suorganizuota ekskursija į Lietuvą iš New Yorko Kennedy aeroporto išskris rugpj. 19 d. Jai vadovaus Josephine Miller, SLA izdo globėja.

* Prof. Jurgis Baltrušaitis gyvenęs Paryžiuje pasiuntė Prancūzijos prezidentui De Gaulle sveikinimą: "Jungli ir lietuvi balsą prie visų tų, kurie šiose nepaprastose aplinkybėse karštai apie Jus telkiasi".

* Uršulė Bacevičienė, kuri šiuo metu vieši pas savo sūnų ir jo šeimą Vokietijoje, į Ameriką sugrįš rugsėjo pradžioje.

Kennedy aeroporte, palydint turistus į Lietuvą. Kairėje - E. Matutienė su dukra, dešinėje - V. Tysliavienė su ekskursijos vadovu W. Rask Rasčiausku. Toliau kiti keleiviai registruojasi.

Jono Valaičio nuotrauka

Ascent Towards Objectivity

Continued from Page 7

much talent for Americans to write -- they have no restrictions. Here, we cultivate talent into genius to express ourselves in new forms."

In retrospect, the editor's statement: "Do not judge us by the marketplace ... the cultural life here is predominantly Lithuanian ... please do not forget this!" is enormously touching and meaningful.

The stature of such people, caught on the crossroads of their neighbors' politics, has been described by Eduardas Mieželaitis, Lithuanian recipient of the Lenin prize for poetry:

I, globule of water
In searurge --
Man in humanity --
Am miniscule, but strong ...